
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

КАФЕДРА БІОЛОГІЇ ТА ХІМІЇ

Силабус

ОКЗЗ, Біогеографія

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Природничі науки»

IV. Курс

Навчальний рік / Семестр 2025-2026 / 8-й семестр

Викладач, відповідальний за освітній компонент

Андрик Єва Йозефівна

Кандидат біологічних наук, доцент, доцент

E-mail: andrik.eva@kmf.org.ua

Кабінет: 222

Дні та години консультації: четвер 14.40-16.10 к.ч.

Викладач, відповідальний за практичні, семінарські заняття

Андрик Єва Йозефівна

Кандидат біологічних наук, доцент, доцент

E-mail: andrik.eva@kmf.org.ua

Кабінет: 222

Дні та години консультації: четвер 14.40-16.10 к.ч.

Опис освітнього компоненту

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	014 Середня освіта	
Предметна спеціальність	Природничі науки	
Кваліфікація	Бакалавр середньої освіти, вчитель природничих наук, фізики, хімії, біології закладу загальної середньої освіти	
Форма навчання	Денна / заочна	
Тип освітнього компоненту	Обов'язкова професійна підготовка	
Мови викладання	Угорська, українська	
Кількість кредитів	4	
Всього годин	120	
	форма навчання	
	денна	заочна
Лекції	20	8
Практичні, семінарські заняття	20	4
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	80	108
Консультації для здобувачів заочної форми навчання		

Пререквізити освітнього компоненту

ОК 29 Загальне землезнавство
ОК 31 Метеорологія та кліматологія

Анотація освітнього компоненту, мета, завдання

Предмет знайомить з багатством біологічного різноманіття та висвітлює закономірності географічного поширення організмів на поверхні Землі, пояснює основні поняття та методичні підходи біогеографії, знайомить з основними біотичними царствами та типами біомів у контексті історичних та екологічних передумов.

Мета: сформувати уявлення про закономірності поширення живих організмів, угруповань і біомів, фактори, що впливають на їх зміни, минулий та сучасний стан.

Завдання:

- формування знань для правильного тлумачення та використання основних біогеографічних понять;
- ознайомлення з закономірностями поширення видів рослин, тварин і біомів та їх

- характеристикою;
- формування екологічної свідомості та мислення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- тлумачити і використовувати основні поняття та терміни біогеографії,
- загальні відомості щодо розповсюдження видів рослин, тварин та біомів;
- пояснювати основні закономірності формування, будови та поширення флор, фаун та біомів.

вміти:

- розуміти та використовувати основні поняття та терміни біогеографії,
- загальні відомості про поширення видів рослин, тварин та біомів;
- пояснювати основні закономірності формування, будови та поширення наземної та океанічної флори і фауни, а також біомів.
- застосовувати набуті знання для пояснення широкого кола екологічних проблем.
- розуміти вплив біологічних інвазій на екосистеми.

Основна тематика освітнього компоненту

Теми лекцій

Поняття та типи біорізноманіття. Вид, популяція, особина.

Розвиток науки біогеографії.

Палеобіогеографія.

Екологічні та історико-географічні причини поширення видів.

Походження видів.

Формування ареалу. Типи ареалів.

Флористичні царства. Фауністичні царства. Біорегіони. Закономірності поширення угруповань, екосистем, біомів. Типи та характеристики наземних і водних біомів.

Теми практичних занять

1. Значення біорізноманіття.
2. Історія біогеографії. Докази підтвердження теорії міграції континентів. Типи скам'янілостей.
3. Поширення видів. Бар'єри (перешкоди). Формування ареалу. Видоутворення.
4. Ендемічні, космополітні види. Релікти та аркто-альпійські види.
5. Життєві форми рослин.
6. Флористичні царства.
7. Вертикальна зональність.
8. Тропічні біоми. Тропічні ліси, савани та пустелі.
9. Субтропічні та помірні біоми.
10. Водні біоми.

Основні теми для самостійної роботи

Значення та загрози біорізноманіття.

Дослідження Гумбольдта та їх вплив на біогеографію.

Вегенер та теорія дрейфу континентів.

Еволюційна теорія Дарвіна.

Способи поширення видів, пристосування.

Ендемічні та реліктові види Карпатського басейну.

Біологічні інвазії.

Поширення та характерні види біорегіонів.

Вертикальна зональність Карпат. Рослинні зони.
 Характерні види тропічних біомів.
 Характерні види субтропічних та помірних біомів.
 Біота морського середовища.
 Біота прісних вод.

Основні теми консультацій для здобувачів заочної форми навчання

Значення біорізноманіття. Історія біогеографії.
 Поширення видів. Бар'єри (перешкоди). Формування ареалу. Видоутворення.
 Ендемічні, космополітичні види. Релікти та аркто-альпійські види.
 Флористичні царства. Біоми.

Теми для індивідуальних завдань

Проведення польових досліджень з використанням мобільних додатків та сайтів для збору даних про поширення видів (iNaturalist (<https://www.inaturalist.org/>), KEM).

Методи навчання			
Класичні методи (за характером пізнання)	Пояснювально-ілюстративний	Лекції, пояснення.	Структурованість, традиційність, досвід.
	Частково-пошуковий	Певна свобода у дослідженні.	Мотивує до пошуку, самостійної роботи.
	Обговорення	Дискусія на заняттях.	Підсилює критичне та аналітичне мислення.
	Дослідницький	Самостійні пошукові проекти.	Підсилює аналітичне мислення.
	Активне навчання (Active Learning)	Студенти активно здійснюють дослідницьку чи практичну діяльність.	Підвищує успішність студентів порівняно з лекційною формою
	Аудіо- та відео-демонстрація	Документальні фільми, відео, інтерактивні навчальні матеріали	Використання сучасних технічних засобів допомагає студентам залучати різні органи чуття до обробки інформації.
Інші методи	Контрольно-оцінювальний.	Виступ, тестування, контрольна робота.	Навчання через контрольні заходи.

Очікувані інтегровані, загальні та фахові компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, природничих, фізичних, хімічних, біологічних і педагогічних наук, що передбачає застосування теорій та методів освітніх та природничих наук, проведення досліджень та здійснення інновацій. Характеризується комплексністю мінливістю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій середній) школі.

Загальні компетентності (ЗК)

Фахові компетентності (ФК)

СК-7 здатність характеризувати досягнення природничих наук, виявляти їх роль у житті суспільства для забезпечення сталості розвитку природних і соціальних систем, реалізовувати стратегію сталого розвитку біосфери та суспільства.

СК-12 здатність досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси.

СК-14 здатність характеризувати природні системи різного рівня організації на основі взаємозв'язку фундаментальних закономірностей природи та суспільства, готовність застосовувати екологічні знання і досвід у професійних і життєвих ситуаціях, володіти навичками щодо оцінки стану навколишнього середовища, здатність до формування в учнів екологічного мислення.

СК-16 передбачає уміння отримувати різними способами, включно шляхом дослідження, та працювати з джерелами фізичної, хімічної, біологічної та фізико-географічної інформації для того, щоб характеризувати та порівнювати динаміку природних явищ і процесів на різних етапах їх розвитку.

Програмні результати навчання

ПРН-1. Знає біологічну, хімічну, фізичну та фізико-географічну термінологію, розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру природничих наук.

ПРН-2. Уміє застосовувати знання сучасних теоретичних основ природничих наук для пояснення будови й функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їхню взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення.

ПРН-3. Уміє проводити демонстраційний експеримент з коментарями, знати методику його проведення й оцінювання, уміє формувати в учнів експериментальні навички.

ПРН-4. Виконує експериментальні польові та лабораторні дослідження, інтерпретує результати досліджень, уміє виготовляти біологічні препарати, колекції, гербарії.

ПРН-5. Розуміє і характеризує стратегію сталого розвитку та розкриває сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною.

ПРН-6. Уміє систематизувати знання про природу, формувати в учнів основи цілісної природничо-наукової картини світу через міжпредметні зв'язки.

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль

Форми, методи, інструменти контролю	Максимальна кількість балів, що накопичуються
Активність на практичних, семінарських заняттях	5x10 = 50
Виконання індивідуальних завдань	10 балів
Написання контрольних робіт, тестів	2x10=20

Підсумковий контроль

Форми, методи, інструменти контролю	Максимальна кількість балів, що накопичуються
Іспит: усний/письмовий	20

Максимальна кількість балів: 100

**Оцінку можна отримати
автоматом при умові:**

Складання іспиту є обов'язковим

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

За погодженням із викладачем та у встановлений термін.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II визначається положенням «Положення про академічну доброчесність» затвердженого Вченою радою Протокол №9 від 20 грудня 2022 року.

Вказану інформацію можна знайти за посиланням:

https://kmf.uz.ua/mik/minosegiranyitasi_kezikonyv.pdf

Якою мірою можна використовувати штучний інтелект під час проходження курсу згідно з шкалою, прийнятою в ЗУІ:

Під час підготовки до практичних занять	2
---	---

Під час самостійної роботи	3
----------------------------	---

Рекомендовані джерела

(основна та допоміжна література, електронні та онлайн інформаційні ресурси)

Основна література

- Логвиненко І.П., Трохимчук І.М., Плюта Н.В. Біогеографія: навчально- методичний посібник: друге доповнене видання. - Київ: Видавничий дім «Кондор», 2022. - 344 с.
- Білоус Л.Ф. Біогеографія. Навчальний посібник. – Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. – 260 с. Url: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/14555/1/Zoogeograf.pdf>
- Horváth B. (2011) Biogeográfia. In: Ökológia / Dr. Horváth B., Pestiné dr. Rácz É. V. ([pdf](#))

Допоміжна література

- Komonyi É. (2006) Biogeográfia. Beregszász – Ungvár: PoliPrint, 122 p.
- Keveiné Bárány I. (2008): Biogeográfia. JATE Press, Szeged, 128 p.
- Кукурудза С.І. Біогеографія. – Львів: Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006.– 504 с.
- Сологор К.А., Омельковець Я.А. Основи зоогеографії. — Луцьк: Волинський національний університет, «Вежа», 2008. — 148 с.
https://geo.knu.ua/old/images/doc_file/navch_lit/Bilous_Biogeography_posibn.pdf
- A Kárpát-medence növényföldrajza / Szerk.: J. Molnár, G. Papp. A Kárpát-medence földrajza Természet, társadalom, gazdaság, néprajz. 2022.
- Gural-Sverlova N., Andrik E. (2023) First record of *Hygromia cinctella* (Draparnaud, 1801) (Gastropoda: Hygromiidae) in Ukraine outside Crimea. Folia Malacol. 2023; 31(2):119–125.

-
- Андрик Є.Й., Шиндер О.І., Шевера М.В. 2025. *Sedum sarmentosum* (Crassulaceae) у флорі України. *Ukrainian Botanical Journal*, 82(2): 162–170. [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj82.02.162>
 - Kohut E., Andrik É. A Kárpát-medence növényföldrajza / Szerk.: J. Molnár, G. Papp. A Kárpát-medence földrajza Természet, társadalom, gazdaság, néprajz. 2022. 116-130 old.
 - Kolozsvári I., Andrik É., Hadnagy I., Ljubka T., Csoma Z., Kohut E. (2023) A beregdédai Tóvár ornitológiai rezervátum élővilága és élőhelyi viszonyai. - II. RF KMF–„RIK-U” Kft. Beregszász–Ungvár, 116 old.
 - Андрик Є.Й., Попович М.В. (2022): Сучасний стан флори с. Шом (Берегівський район, Закарпатська область). - Природнича наука й освіта: сучасний стан і перспективи розвитку [Електронне видання]: тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 22-23 верес. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди [та ін.] ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук та ін.]. – Харків: [б. в.], 2022. – С. 11-13.
-

Електронні та онлайн інформаційні ресурси

Encyclopedia of Life. <https://www.eol.org/>
INaturalist. <https://www.inaturalist.org/>

Доступ до «Google Classroom» освітнього компоненту

Nappali - Nappali - <https://classroom.google.com/u/1/c/ODA3MTkyNDg2Mzc5>
Levelező – <https://classroom.google.com/u/1/c/ODA3MTkzNjY0Mjgx>

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність

Мультимедійний проектор, Ноутбук, Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10 PRO, Office 2016, Google Workspace for Education.

Інша інформація, пов'язана з освітнім компонентом
